

Déli Hírlap

GAZDASÁGPOLITIKAI NAPILAP

Temesvár az autonomia utján

**Megalakult a városi tanács — Domasneanu és Georgevici polgármesterjelöltek —
A kisebbségek érdekeit is képviselik a városatyák**

Temesvár, március 13.

Dél előtt izgatott városházi szolgák szaladgáltak az utcákon, hogy a városatyák meghívót a délutáni városi tanácsülésre kikézbessék. A kora délutáni órákban már erős rendőrkészültség cirkált a városháza kapuja előtt. A kapun igazolvány nélkül nem lehet bejutni. Megmutatjuk a meghívót. A rendőrtiszt előzékenyen tiszteleg: szabad az út. De hogy tévedés elő ne forduljon: az emeleten a biztonság kedvéért újabb igazolásnak vetik alá az embert.

Délután félhárom. A terem még zárva. Néhány perc múlva azonban megnyílik az ajtó és elsőnek az újságírók foglalják el helyüket. A városatyák csak gyéren szállingóznak. Megérkezik Temesvár országgyűlési képviselője is, Cosma Aurél dr. és lassan jönnek a polgári blokk kibukott tagjai, akik mint csendes szemlélők látogattak el erre a történelmi aktusra. A kibukottak mindegyike nemán törődik bele a sorsába, csak Schubert Péter nem állja sző nélkül. Amikor az újságírók előtt elvonul, önfelédten sóhajt fel:

— Harminc évig... Lássá, ott a sarokülés volt az enyém és most távoznom kell, kibuktattak...

Három óra előtt valamivel megérkezik az ellenzék tekintélyes része Muth Gáspár dr. és Müller Kálmánal az élükön. Mellettük vonul be Irsay Nándor Muntean Jenővel,

Vita a jegyzőkönyvvezető személye körül

Gábriel Józsefet közfelkiáltással korelnöknek választják, aki tapsok és éljenzések közepette elfoglalta az elnöki széket. Majd egy papírlapról a következő románnyelvű beszédet olvasta fel:

— Az idevágó belügyminiszteri rendelet értelmében a mai nappal megalakul a temesvári városi tanács. A mai alakuló ülés hivatalos van foglalozni a korelnök megválasztásával, a mandátumok igazolásával, az eskü letételével, a polgármester személyének a kijelölésével és végül az állandó választmány megválasztásával. A törvény értelmében, ameddig a polgármestert a belügyminiszter ki nem nevezi, addig a korelnök vezeti a tanács ügyeit. Majd németül így folytatta:

— Üdvözlöm a mélyen tisztelt tanácsosokat és a mai alakuló ülést megnyitónak jelentem ki. Felkérem Crismariu Oktávián dr. urat a mai alakuló ülés jegyzőkönyvének a vezetésére.

Cosma Aurél dr. kifejtette, hogy nincs szükség, de joga sincsen az elnöknek jegyzőt kijelölni, mert a városnak meg van az erre való tisztviselője, aki a törvény értelmében vezeti az

Crismariu Oktáviánal és Gruia Péterrel. A városatyák lassan elhelyezkednek. Az első jobbközépen levő asztalnál a szocialisták ülnek, a második asztalt Domasneanu és Muth Gáspár dr. közelebbi híveikkel foglalják el, a harmadik asztalnál, a szélső balnál ül az ellenzékbe került polgári blokk, a kinevezett tagokkal. Néhány perccel három előtt törvénykönyvvel a kezében megjött Oprea János prefektus is, a belügyminiszter megbízottja.

Az ülés megnyitása előtt

az egyik ablak melletti mélyedésben Cosma Aurél és Georgevici Lucian tárgyalják az ülés eshetőségeit, Muth Gáspár Kun Richárdal és Veterány Viktorral folytat barátságos eszmecsere. Ezerféle kombináció hallatszik. A polgármesteri állásra két név hangzik: Domasneanu tábornok és Georgevici Lucian. Sokkal nehezebb már az állandó választmány feletti kombináció. Minden belépő tanácstagot előírásztanak a jelölő listák sokaságával. Három lista is forog köz-közben. Az egyik a hivatalos egyesült ellenzéki lista, a másik lista, állítólag a polgári blokk listája, a harmadik pedig a kompromisszumos lista.

Pontban három órakor feszült várakozás közepette szólásra emelkedett Oprea János prefektus. Kijelentette, hogy a belügyminiszter őt bízta meg az alakulással kapcsolatos formások elintézésével. Azután felszólította a városatyákat korelnök választására.

összes ülések jegyzőkönyveit. Annál is inkább áll ez, mert a törvény nem tesz kifejezetten említést arról, hogy ki a jegyzője az üléseknek, ennél fogva ez csakis a titkár lehet.

Crismariu dr. válaszolt Cosma dr. szavaira és megállapította, hogy a törvény 11. szakasza értelmében az elnök szuverén joga, hogy kit jelöl meg az ülés jegyzőjéül.

Cosma dr.: Csak azért szólaltam fel, mert a törvény így írja elő. Ha önök bármilyen szempontból is aggályosnak tartják Sagovici dr. titkári szerepét, nem bánom tegyék melléje ellenőrül Crismariu dr.-t.

Gábriel korelnök szavazásra akarta feltenni a kérdést, amikor Oprea János javaslatára megtörtént

az első kompromisszum, hogy úgy Crismariu, mint Sagovici a mai alakuló ülés hivatalos jegyzői és

egymást ellenőrzik a jegyzőkönyv megszerkesztésében.

Gábriel ezután folytatta német nyelven beszédét:

— Temesvár történetében ma történelmi esemény megy végbe, mert hét év után először nyílt alkalma a polgárságnak, hogy a saját sorsának intézésébe beleszólhasson. Eddig a kinevezési rendszer volt érvényben és bár a mai autonomia nem olyan, amilyennek lennie kellene, mégis tág tér nyílik arra, hogy a polgárság ügyeit saját megbízottai intézzék. A hét év alatt sok olyan probléma maradt megoldatlan, amit most

közös erővel

és munkával meg kell oldani. Büszkén vallom mindannyiunk nevében,

Visszavonják a petíciókat

Cosma Aurél dr.: Örömmel hallottam Gábriel szavait és mi leszünk a legelső, akik elismerő tapsainkat küldjük feléjük, amíg a város érdekeit szívükön viselik. Kerüljük a harcot, a gyűlölködést és a széthuzást, legyünk egyek a város ügyeinek vezetésében. Nem voltam sohasem a munkásság érdekei ellen.

Muth Gáspár dr.: Az összes kisebbségek nevében szólalok fel. Kerüljük a gyűlölködést és úgy dolgozzunk, hogy az Temesvár boldogulásához vezessen. Egyet azonban kérek: ne lássanak a román testvéreink valamilyen kritikai megnyilatkozásban

államellenes cselekedetet

vagy felforgató eszmét, vagy pedig ellenállást a román nemzeti eszmével szemben. Becsüljük meg egymást és válllvetve dolgozzunk.

A felszólalások után az elnök a választás után benyújtott felszólalások ügyének megbeszélése végett őt perere felfüggesztette az ülést.

A szünet alatt Muth Gáspár, Hajdu Frigyes, Crismariu Oktávián, Domasneanu György, Oprea János, Veterány Viktor tanácskozássra vonultak vissza, amelynek eredményeképpen az ülésnek újbóli megnyitása után Oprea János a polgári blokk nevében bejelentette, hogy a már beadott petíciótól visszalepnék és itt sem fognak semmilyen kifogást tenni. Kiemeli, hogy a petíciót a választási küzdelmek hatása alatt nyújtották be. Hasonló kijelen-

telést tett az egyesült ellenzék nevében Cioban Pompil dr. is.

Müller Kálmán személyes kérdésben magyarul szólalt fel és sajnálkozásának adott kifejezést, hogy a szocialisták ellen felhozott vádak nem tárgyalják, legalább sikerülne eloszlatni azokat a kételyeket, amelyek a polgárság körében a szocialistapárttal szemben fennállanak. Gábriel elnök ezután igazoltaknak jelentette ki a városatyák mandátumát, akik erre letették az esküt, majd az esküment két példányban alá is írták. Ezután titkos szavazással megválasztották a polgármesterjelölteket, akik közül a belügyminiszter nevezi ki Temesvár új polgármesterét. A szavazás során Domasneanu tábornok huszonnégy, Georgevici Lucian dr. jelenlegi polgármester tizenöt szavazatot kapott, egy blanketta üres volt, Ferch Mátyás kinevezett tag pedig betegségére való tekintettel nem jelent meg. A napirend utolsó pontjaként az állandó választmány megválasztására került a sor. Itt is titkosan szavaztak a városatyák. Az állandó választmányi tagságra a következőket választották meg rendes tagokként: Crismariu Oktávián 38, Gábriel József 35, Craciun György 27, Schmitz Ferenc 24, Hollinger Péter 24, Reiter József 24, Hajdu Frigyes 24 szavazattal. Szavazatot kaptak még: Cioban Pompil 14, Veterány Viktor 13, Stachler Adám 12, Muntean Jenő 14, Klein Jenő 13. Póttagok lettek: Dobosán János 34, Muth Gáspár 24, Ungor Károly 24 szavazattal. Szavazatot nyertek még Kun Richárd 10, Hollinger Péter 9. Gábriel elnök ezután az alakuló ülést berekesztette.

Tőzsdei árfolyamok.

Zürichben a lei 2.175 Párisban 11.65

Temesvári magánforgalom március 13-án reggel:

(A Temesvári Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság belvárosi fiókjának árfolyamai.)
Dollár 2375, angol font 1139, francia frank 877, svájci frank 4590 lira
957, socol 706, dinár 421, magyar korona 298, osztrák silling 3655, márka 5705.

Temesvári volt „szerkesztő” szélhámosságai

— Mese egy orosz tábornok sirjában elásott kincsekről. — Konzorcium alakult Budapesten a kincsek felkutatására. —

Temesvár, március 13.

Néhány esztendővel ezelőtt nagy uri tempóval lépett föl Temesvárott Staffel János. Szállodában lakott és állandóan gummikerekű fiakkeren járt. Szerkesztőnek nevezte magát. Hogy honnan cseppent ide, azt nem tudta senki. Egyesek szerint Staffel János ezelőtt Nagyszalontán nyomdász volt. Staffel János Temesvárott plakátokat és röpcédulákat nyomtatott, amelyeken bejelentette, hogy megalapította a Képes Futár című hetilapot, amely hézagot van hivatva pótolni.

Szélében-hosszában híresztelte, hogy a Képes Futárt egy millió lei tőkével alapítja meg és erre föl

korlátlan hitelt

biztosított magának a szállodában, az étteremben, sőt egyes üzletekben is. Családjával együtt remekül kiruházkodott és nagyszerűen élt. Fellépésével sikerült óriási összegű hirdetéseket összehozni a még meg sem jelent Képes Futárra. A hirdetési pénzek nagy részét fölvette, fölutazott Budapestre, ahonnan több láda klisével tért vissza. Háromezer lei havi fizetéssel — ami akkor tekintélyes pénz volt — felfogadott egy temesvári újságíró szerkesztőnek. A Képes Futár megjelent vagy négy héten keresztül egymásután, Staffel föl is szedte a hirdetési pénzek hátralevő részleteit, előfizetési díjakat is inkasszállt, de amikor a nyomdát és a szerkesztőt kellett volna kifizetni és amikor a kereskedők a vásárolt ruhák számláit prezentálták, családjával együtt egy szép napon hirtelen eltűnt Temesvárról.

A Képes Futár megszűnt, egy csomó ember pedig a pénzt siratta.

Néhány hónap múlva Staffel János felől Nagyváradról érkeztek hírek. Ott beállott a Lloydul Roman biztosítótársaság szolgálatába, amely képviselőjének szerződött. Staffel rábeszélőtehetségével rávette az igazgatóságot, hogy neki átköltözködjék és mindenféle beszerzésre hatvan ezer lei előleget folyósítson. Ezzel a pénzzel aztán meglogott Magyarországra.

Már-már elfeledtük a nevét is Temesvárott, amikor most újabb hírek érkeznek róla. Staffel János a múlt esztendőben beállított a Belvárosi Hitelbank Részvénytársaság igazgatójához, Bródy Imréhez, akitől azt kérte, hogy alkalmazza a bank szénesztályánál és azt sem bánja, ha

fizetést nem is kap.

Bródy igazgató csudálkozott a furcsa kéresem és annak okát kérdezte. Staffel aztán elmondta, hogy amikor mint katona a háború alatt Oroszországba került, ott mint hadifogoly megismerkedett egy orosz nővel, akit feleségül vett. Korcsmát nyitottak, amely kitűnően ment, aztán pedig egyéb vállalkozásokba is fogott és olyan szerencsés volt, hogy nemsokára több nagy gyár fölött rendelkezett. Azonban mikor különböző jelekből arra lehetett következtetni, hogy kitor a bolsevizmus, sietett mindenét pénzzé tenni. Ingatlanaiért csak amerikai, angol és francia valutát fogadott el. Körülbelül fél millió dollárja és majdnem ugyanannyit érő ékszere volt. A kincset két vaskazettába zárva vitte magával, amikor a

a bolsevisták elől szökött.

A határon azonban nem merete vagonát magával hozni, hanem az orosz-lengyel határon egy kis falucska temetőjében egy ott pihenő orosz tábor-

nok sirjába ásta el azt. Már most azért szeretne a bank szénesztályában alkalmazást kapni, mert így reménye van rá, hogy a bank képviselőjében elutazhat Lengyelországba és akkor észrevétlenül utánajárhat elásott vagyonának és azt hazahozhatja. Meg is mutatta nyomban a direktornak a két vaskazetta kulcsát.

Bródy Imre igazgató Staffel János előadását annyira szavahihetőnek találta, hogy nemcsak alkalmazta a bank szénesztályában, hanem még hajlandónak mutatkozott arra is, hogy Staffel vállalkozását finanszírozza. Staffel attól fogva többször elutazott

az orosz-lengyel határra

és mindig azzal biztatta Bródy igazgatót, hogy nemsokára eredményes lesz a vállalkozás. Bródy az idő folyamán tíz millió magyar koronát adott át a kutatás céljaira Staffelnek és mivel több pénzt erre nem áldozhatott, társul maga mellé vette Kelemen József dr. ügyvédet, aki viszont Gerde Sándor kereskedőt hozta harmadik társnak. Szerződést kötöttek Staffel Jánossal, aki kötelezte magát, hogy a kincsből ötven százalékot enged át a finanszírozás fejében Bródy Imrének, Kelemen dr. dr. és Gerde Sándornak.

Ujabb lengyelországi utak következtek, amelyek egyikén-másikán Bródy, Kelemen, vagy Gerde elkísérték Staffelt. Ez persze mind sok pénzt emészett föl s közbe Staffel családjának az

ellátására is kellett pénz. Staffel a lengyelországi kirándulások alkalmával

mindig talált kifogást

a tábornok sirjának megmutatására. Végül a társaság nagyon türelmetlen lett, mert már százhetven millió koronájuk feküdt a vállalkozásban. Január elején közölték Staffellel, hogy elküldik vele Gerde Sándort és követelik, hogy a kincset végre hozzák haza. Staffel és Gerde elutaztak egy lengyel faluba az orosz határ mentén és napokon keresztül maradtak ott. Egy napon azt vette észre Gerde, hogy Staffel, valamit ír s azt titokban igyekszik a zsebébe dugni. Erre az a terv fogamzott meg benne, hogy Staffelt leitatja. Ez sikerült is s mikor Staffel János az öntudatlanságig lerészegedett, kikutatta a zsebeit s abban a feleségéhez címezve a következő levél fogalmazványt találta:

— Sürgönyözz, hogy azonnal jöjünk vissza, mert

kémgyanusak vagyunk.

Gerde meg sem várta, hogy Staffel kijózanodjék, hanem azonnal visszautazott Budapestre, ahová néhány nap múlva Staffel is megérkezett. A harmas társaság akkor rátámadt és közölte vele, hogy szélhámosság miatt feljelentették. Staffel ellen, aki még mindig erősködik, hogy az általa elmondott mese a kincsről, való igazság, megindult az eljárás.

Nyolcszázhusz becsapott ember

ődöng az utcán otthon és megélhetés nélkül

— A román kormány közbenjárására Brazília beszüntette a kivándorlók ingyenes kiszállítását. —

Bukarest, március 12.

Az északi pályaudvar környékén levő zugszállodákban kétségbeesett emberek tömege lakik. Az arcukon a gond és reménytelenség mély barázdákat szánt. Napközben ott ödöngenek a pályaudvar előtti téren, vagy pedig a különböző hajózási vállalatok ajtajain kopogtatnak be azzal a szerény és alázatos kéréssel:

— Meddig kell még a bizonytalanság kinjait elszenvetnünk?

Sokat irtak a lapok arról, hogy a brazil kormány egy könnyítette meg

a kivándorlási hiénák

dolgot, hogy a Brazíliai kivándorló munkások szállítási költségeit magára vállalta. Ez ellen ismételtén szólalt föl a sajtó, de interpelláltak ebben az ügyben a parlamentben is. Néhány hét előtt a kormány rendeletet adott ki, amelyben megtiltotta a hajózási vállalatoknak, hogy Erdélyből és a Bánságból ilyen ingyen utazó kivándorlókat vigyenek.

A hajózási társaságoknak azonban még ott maradt Bessarabia, Bukovina és Moldova mint szabad kizsákmányolási terület. Romániának erre a három tartományára, ahol

sok a szegény ember,

nagy mohósággal vetették rá magukat. A vezető szerepet vitte a hajózási társaságok között a Cosulich Line, melynek Temesvárott is van fiókja, amely azonban a bezárás előtt áll, mert a hatóságok alaposan a körmére ütöttek.

A román kormány diplomáciai uton érintkezésbe lépett Brazília kormányával, amelynél tiltakozott az ellen,

hogy Brazília oly módon segíti elő Romániából a munkáskezeknek a kiözönlését, hogy a kivándorlókat ingyenesen szállítja át a tengerentúlra. Ez a diplomáciai eljárás sokáig húzódtott s a hajóstársaságok vígan

folytatták munkájukat.

Március 15. és 20. között kellett volna egy újabb transzport ingyenesen utazó kivándorlónak elindulnia. Hét különböző hajóstársaság nyolcszázhusz kivándorlót csődített össze Bukarestbe, hogy onnan egyszerre indítsa azokat utnak. Ezek mind beszarabiai, bukovinai és moldovai szegény emberek, akik odahaza pénzzé tették mindenüket, csak hogy az utlevél megszerzésére szükséges költségeket előteremtsék. Valamennyien olyan

rosszul állanak anyagilag,

hogy Bukarestbe érkezve, már alig volt valami csekély pénzüik. Azonban nem törődtek ezzel, mert a hajóstársaságok ügynökei azzal biztatták őket, hogy nemsokára elutaznak s attól fogva a brazil kormány viseli ellátásuk gondját, odaát pedig megérkezésük után tejbé-vajba fürdetik őket, mindegyik kap földet és házat.

Azonban a szegény kivándorlók delibabos álmának hirtelen vége szakadt. A román kormány diplomáciai lépésének mégis csak eredménye lett és a brazil kormány táviratilag értesítette bécsi követét, valamint azokat a Romániában székelő hajóstársaságokat, melyekkel érintkezésben áll, hogy a kivándorlók ingyenes

szállítását beszünteti és többé egyetlen ilyen kivándorlót

sem fogad el.

Hét nagy hajóvállalatnak bukaresti fiókjai most törlik a fejüket, hogy mit csináljanak a nyolcszázhusz özszezsűdített és elbolondított kivándorlóval. Ezeknek immár a kezében az utlevél, de pénzüik nincsen, hogy maguk fizessék az utiköltséget. Valószínűleg ki sem mozdultak volna hazulról, ha tudták volna, hogy nem viszik őket ingyenesen. Naponta megjelennek a hajóstársaságok irodáiban és mind türelmetlenül sürgetik, hogy mi lesz velük. Nyolcszázhusz tönkretett ekszisztencia néz zavaros szemmel a bizonytalan jövő elé.

k. e.

Vádoltként idéztek meg

egy képviselőt a törvényszék elé

Bukarest, március 12.

A kamara tegnap ülést tartott, amelyen Duca külügyminiszter bejelentette a Svájccal kötött döntőbírósi egyezmény ratifikálására vonatkozó javaslatot.

Lasca Demeter mentelmi jogának megsértését jelentette be, mert a prahovai törvényszék vádoltként idézte meg. Ezzel az eljárással szemben elégtételt kért.

Joanitescu szabálytalanságok elkövetésével vádolta meg a főváros tanácsát.

Ezután megszavazták a városok jelzőhitelezéséről szóló javaslatot. A Creditul Industrial alapszabályainak módosításáról szóló javaslatot elsőnek Joanitescu szólalt fel és kifogásolta, hogy a kisipar nem részesítik a kellő támogatásban. Száz millióval akarja felemeltetni a kisipar támogatására fordítandó összeget.

Bratianu Vintila megnyugtató szavai után a javaslatot változatlanul fogadták el.

Magyar lány szerencséje

Braziliában, ahol egy gazdag gyáros felesége lesz

Lugos, március 13.

Annyi sok száz ember átkozza Braziliát, ahol nyomorultul járt, hogy az az egy eset, amikor valaki Braziliában szerencséjét és boldogságát megtalálta, valóban megérdemli a nyomdafestéket. Bodor Manci, lugosi leány az a ritka leány, aki nem bánta meg, hogy kiment Braziliába. Bodor Manci öt esztendővel ezelőtt még a Sziklai-féle nyomdában dolgozott Lugoson, 1924-ben a leány apja, hallgatva egy kivándorlási ügynökre, felpakkolta hét tagu családját és kihajózott Braziliába. Ott csakhamar látta, hogy becsapták. Múlt év őszén a család visszajött Lugosra. Csak éppen Manci maradt ott. Neki sikerült ugyanis Rio de Janeiroban gépirónói állást kapni a Brazíliai Magyar Ujság kiadóhivatalában. Azóta szorgalmasan írogatott haza szülőinek és a múlt héten levél is, meg a nyomtatott ujság is hozta a hírt, hogy:

— Giulio Helrel gépgyártulajdonos és Bodor Manci jegyesek.

Megérdemli Bodor Manci, hogy a Braziliában szerencsétlenül elpusztult sok szegény magyar szenvedéséért neki boldogság jusson.

S. I.

Csehország új bukaresti követe. Bukarestből jelentik: Cseh-szlovákia új követe, Jizerszki, tegnap bemutatva Ferdinánd király Ófelségének akreditáló levelét. A kihallgatás a szokásos ceremónia közepette ment végbe.

Magyarország genfi eredményei. Budapestről jelentik: Budapest pénzügyminiszter visszaérkezett Genfből és kijelentette az ujságíróknak, hogy a genfi tárgyalások eredményével teljesen meg van elégedve.

FROMMER Cipőgyár Részv. Társ.

Detail lerakat: Józsefváros, Str. Bratianu (Uri-utca) 16, Korona-szálló mellett.

Páronkénti eladás a gyárhelyiségben is.

Gyár: Belváros, Lenau-tér 2 vársáncokban.

Olcsó cipő!

20-30%-ig gyári áron alul

Leltári eladás!

Csevegünk Asszonyom

Sokáig hallgattam, Asszonyom. Hallgattam, mert jó néha így. És imig hallgattam, felzaklatott vágygal, neg nem nyugó rohanással keresem valakit, aki megfogjon, rabul ejtsen és talán a Véget bántól szőtt palástját öltse magára, hogy valójában megismerjem a Vágyódás, a Szerelem, az Epedés és a Mámor végzetes utjait. És a hetek rohanó hosszúságában áhítatos arccal kerestem a lányt. És valahányszor ismeretlenül találkoztunk, szemem mélyéből a szívére futottak a néma szavak:

— Nézze, utaink a messzi ismeretlen östérből összefutottak. A néma szavak, amik magához szólanak, és varázst hirdetnek. Két szemem pillantása vérvörös pünkösdi rózsákkal hinti tele léptei nyomát.

Nem tudom, hogy a leányban volt-e még annyi szentimentalizmus és ábránd ebben a korában világban, de azt hiszem a szívére szaladtak a néma szavak. Mert érezte, hogy husz éves és a lelke csodás titkokat rejteget egy férfi számára.

Asszonyom, maga, aki már túl van az első tavaszon, aki már csak régi fakó emlékként eleveníti fel magában a multat, mégis tudni fogja, hogy mit jelent az, amikor két ember tele pezsdüléssel, akarással és vágygal úgy érzi, hogy közük van egymáshoz. Mindegy, hogy egy napra, két hónapra vagy egy életre. De érzik és tudják, hogy valami rejtélyes istenség így ismeretlenül is összeláncolta őket.

Megismerkedtünk... És minden nap találkoztunk. Nem voltak megbeszélte találkánk. Minek az? A sorsra bízunk. Bennem minden érzés arra ösztönzött, hogy először ismételjem meg a néma üzenetet és a lány várta a kinyilatkoztatást. Apró vérhullámok sóhajfodrokat himbáltak a két szív falára és ebben a szent csodavárásban elindult végzetes lejtőjén a szerelem mardosó kánya, a kétségbeesés öklelő fájása és a bizonytalanság jajhasító jaja. És asszonyom, ugye megérti, hogy a huszonnyolc évem egy napon neki-bátorodott:

— Mondja Magda, szeretett-e már ebben az életben? Ne vegye zokon, hogy kérdeni merészelem. Ne vegye rossz néven, hogy így kérde. Ne higgye, hogy jogot formálok arra, hogy ezt kérdezhessen. Ne gondolja, hogy a közöttünk lefolyt eseménytelen események láncolata jogosított fel erre a kérdésre. De vegye egy a dolgot, hogy a beszélgetés forgatagában önkéntelenül is az ajkamra tolt ez a kérdés a husz éves leányhoz.

Vérvörös pir rajzolt rózsákat a lány arcára. Érezte, hogy most — ha soha ebben az életben — őszintének kell lennie. Egy pár pillanattig tartó csend sújtott közénk. Aztán Magda válaszolt. Azt hiszem őszintén:

— Ma itt mulatok, holnap más társaságban járom a táncot, holnapután újabb férfikar fonja át derekam. Ez az életünk, a lányágnak mai sorja! Mulatnunk kell, vigágnak kell lennünk, néha tulzoztan pajzánnak, hogy a férfi észrevegyen. Mi más ma a fontosabb? ... Azt hiszem, ha volt is szívé, azt valahol elvesztettem. Értsen meg jól. Nem valakinél Mert ma nem szabad érző szívvel élni, Mi lányok lejátszuk ezt az életet. Lejátszuk ezt az életet és lányágunk minden álmát, mint egy bridge-partiet. Csak az fontos, hogy melyik játékos kapja a jó lapokat, mert a jó lappal még a legrosszabb játékos is megnyeri a játszmát. A szerelem, hallottam a nagyanyámtól, valami bódító, mindent átölelő, hatalmas érzés. De nekünk, mai husz éveseknek már nem szabad, mert a mi szíveinket hideg kővé jegesztette a mai kor. Mi már csak azt nézzük, hogy melyik férfinak jutott a sors jó kártyákat. Hogy tud-e játszani, az mellékes, mert jó kártyával a rossz játékos is megnyeri a játszmát... Magda elhallgatott és néztem a lányt. Érezte, hogy még mondania kell valamit:

— Kísérjen haza. Nem jó így egyedül a szívről beszélni, mert ha néha a szívem hinni is akarna — nem lehet... Tudja, a bridge-partie — kacagott fel.

Azóta Asszonyom, nagyirlikán találkoztam Magdával. Azóta naponta bujom a napilapok hirrovatát és egy

eljegyzési hirt keresek. Meg vagyok győződve arról, hogy előbb-utóbb ráakadok. És úgy eljegyzési hírek keresése közben megállapítottam, hogy nincs szerencsém a Magdával. Ez már a harmadik, aki az utamba sodródott és más karján megy az anyakönyvvezetőhöz. Én

ugy hiszem, ez még a legelőnyösebb megoldás.

Ne vegye rossz néven asszonyom, hogy annyira magamról irtam, de van benne valami amiről a barát-néjával összebuja tárgyalhatnak. Kezeit csókolja Grósz Dezső.

A Dom-templom a századok tükrében

Mikor az emlékezés már roskadozik az elemények terhe alatt s félsz, hogy a könnyed, lebegő szó elvész a messzi uton, úgy kőbe ömlik a gondolat a legtermészetesebb, a legmaradandóbb anyagba. Nincs csodálatosabb könyv, mint az eklingai Pagoda, az egyiptomi Rhamzes s a Salamon temploma. (Hugó Victor: Notre Dame de Paris.)

Nincs nagyobb művészet, mint az építőművészet és nincs nagyobb építőművészet, mint a templom. Századok lelke remeg a sápadt örökmécs fölött, végtelenség felé vezető út világosságát keresve a végesség komor éjszakájában.

A gotika idején mérhetetlenül nagy volt a templom, beleért az egész mindenség. A gotikus ember az élet és a hit szimbolumainak élő birtokosa volt, felékesítette velök a miniszteriozus abszidiumot, oratoriumot, kórust, hajókat, erkélyeket és ballusztrádokat föl a karcsu tornyok csucsáig, hol ezüstharang csendülése hirdette ünnepek hajnalát. A miszticizmus tengerén evezett a magános ember, vitelve magát a hullámokon husvétől karácsonyig, karácsonytól böjtig. A karácsony és a husvét az eleváció volt, az emelkedés, a böjt az elmerülés. Elgondolkozva ették az időtáját a salátát, a frissen sarjadó erőt, egyenlő arányban öntve rá az édes olajat és a savanyu borecet, az isteni irgalom és örök igazság jelképét. A bab is sokáig főtt a tisztító forró vízben, hogy puhuljon, mint a lélek a kontemplációban. Növény, állat, elemek, emberkészítette tárgyak mind ott szorongtak e csodás hieroglifában s a templom minden alkatrésze élt, világított, mint a kigyuladó mőzesi csipkekor. A három bejáró ajtó a szentháromság, az öt hajó azt öt sebet, a zodiacus a tizenkét apostolt, az Acteon a szarvassá vált embert, az emberré vált Krisztust jelentette. De ott ült a magas párkányokon a lerögzített sátán is, a merev mozdulatlan kétségbeesett pózában, holló, bagoly és keselyű, lustaság, képmutatás és dolyf beszédes jelképeitől körülveve. A tető alól fantázia szörnyetei ágaskodtak: tragelophus, griff, faunok, lámiák kiugrára készen, mintha csak menekülni akartak volna a templom büvköréből. Benn volt az egész menyország, de látható volt benne a pokol képe is. A jó és rossz örvényei között vergődő gotikus lélek itt tisztult meg állomásról állomásra, szorosan hozzáfőződve a liturgiái évhez.

De mulnak a századok s verőfény csillan át a transzcendentális megpróbáltatások szorongásain s az élet enyhe örömeivel meggazdagodott áhítat felépíti a ragyogó barokk templomot. Belseje óriási csarnok, monstruózus találkozóhelye az ünnepi örömmek, mely a festészet s a szobrászat derűs szárnyain siet vidáman Istenhez.

A temesvári Dom-templom a barokk művészet remeke, a legjobb, a legkiválóbb periódusból, szépségben, arányban páratlan messzi földön. Ő a templomok anyja, egyenes leszármazója Csanád vezér egykori monaszteriumának, mely kilencszáz év előtt Ócsanádön emelkedett, majd eltűnt az idők

örvényében. Keletkezését így ismeretik az egyházi annaleszek:

Mikor a Bánát a török hódoltság alól felszabadult s a csanádi püspökség székhelyét Szegedről Temesvárra helyezték át, III. Károly 1716-ban szent fogadalmat tett, hogy mint az egyház főkegyura, ott székesegyházat emel a saját költségén. A templom alapköve 1736-ban helyeztetett el s ekkor indult meg a főnséges bazilika építményeinek munkája erlachi Fischer Samuel, nagyhirű építőmester tervei s alaprajzai nyomán. Az építkezés 1773-ban lett teljesen befejezve, habár az istentiszteletek a még befejezetlen templomban 1754 szeptember 8-án megkezdődtek.

Ma külseje sivár, szomorú, elárgott öregségében mindennap letépi teste egy darabját az enyészet. Mállik a vakolat, töredeznek a bájos urnamotívumok, mely repedések szántják falát, eső mardossa, vihar tépi a karcsu oszlopok virágzó ornamenseit. Halálra ítélte a közöny. Pedig benseje a barokk művészet remeke szédítő ivelűsü boltozatával. Igaz-e vagy legenda, de azt mesélik, hogy mikor a hatalmas építmény befejezést nyert, Koszka János mérnök és Steinlein építészek ismeretlen helyre menekültek, mert féltek, hogy beomlik a vakmerő hajlásu boltozat. Félelmük alaptalan volt, a székesegyház hősiessen állotta később még bombák ostromát is.

A főoltár fölött Szent György képe, Unterberger bécsi művészi akadémiai igazgató klasszikus műve s a Szentháromság az arany minden gazdagságával csillog a poetikus tabernaculum fölött. Hat remekművű oltár díszíti az oldalfülkéket, Schöpf János, szintén kiváló bécsi festő műveivel az utolsó vacsorát, Krisztus keresztthalálát, Szent József boldog halálát, Nepomuki Jánost, Szűz Máriát és Sebestyént és Rozált ábrázolva. Utóbbi két képet az 1730-ban pusztított rettenetes pestisveszedelem megőrzésének emlékéül festette meg a város hálaadó fogadalma jeléül. Kecsesen illeszkedik be a barokk keretbe két csodaszép kis gotikus oltár, Máriának és Gellértnek ajánlva, a mult század negyvenes éveiből, az akkori időben kedvelt májusi ájtatosságok bevezetése alkalmából. A Mária-szobor vártonyoszerű talapzaton, a szimbolikus jelentőségű Turriss davidica-n nyugszik. A kanonokok padjának s az ajtóknak faragása, az oratorium ablakive, a kórus nemesveretű vasrácsa tökéletességgel, lendülettel és ihlettel teli szépségek, az elhervadt faragó és ötvösművészet minden időre szóló remekei. Fenn az oratorium homályos ablakai mögött a halk káptalani levéltár, elsárgult lapjain őrizve mult idők titkát. Legrégibb foliánsai a gyulafehérvári Bathhány könyvtárban pihennek incunabulumok meghiitt közelségében. Van itt egy bájos keresztelő medence is. Akantusz levelek fonódnak oldalán.

S a szószek. Szellem pünkösdje! Templom lelke! Biztató erőt adó bátorító, mélységből felemelő szó! A székesegyházi szónoklatok mindig híresek voltak, a predikáció egy élő nagymestere a következőkben adta azok esszenciáját:

A Dom-templom hivei sokfélék. Nagyon egyszerű emberek is vannak közöttük. Ezért a szónak mindig nagyon egyszerűnek és közvetlennek kell lennie, hogy mindenki megértse. Mellőzni kell a keresett szépségeket, a művészkedő előadást, mert azok csak elkábitják a lelket, de nem töltik azt meg. Semmi sem hozza meg a békét szívünk számára, csak az egyszerű, őszinte igazság meleg világossága. Azután a Dom-templom a templomok anyja, tehát nem beszélhet másképp, csak úgy mint az anya a gyermekével.

És ez a történelmi műemlék roskadozik, pusztul. Pedig a legkisebb vísköt is tatarozzák, ha esendő. Nem passzív vandalizmus-e túrni és nézni Temesvár legszebb műemlékének pusztulását, veszni hagyni utolsó letéteményesét az elmúlt századoknak, midőn még él és lélegzik? Nem hálátlanság-e eltemetni egy multat, melynek hagyományai még keringenek, eszméi élnek, céljai mozgatnak? Nem hálátlanság-e megtagadni a multat, amikor tőle nyertük zsenink és jellemünk jelentékeny részét? Flaneur.

Tartalékos tiszték

jelentkezési kötelezettsége

Temesvár, március 6.

A hadügyminisztérium felhívja az összes tartalékos tisztet, orvosokat, gyógyszerészeket, állatorvosokat, valamint adminisztrációs tartalékos tisztet, hogy március 20-ig sürgősen a következőket jelentsek be:

1. A csapattestüknek, amelyhez beosztást nyertek, írják meg pontos címüket, melyik kiegészítő parancsnokság területén tartózkodnak, polgári foglalkozásukat és különleges katonai képesítésüket.

2. Ugyanezen adatokat kötelesek a tartózkodási helyük kiegészítő parancsnokságának is ajánlott levél útján tudomására hozni. Aki még nem tudná, hogy milyen csapattesthez nyert beosztást, az a tartalékos tiszt naponta délelőtt 8—12 és délután 3—5 felvilágosítást kaphat beosztására vonatkozólag a temesvári hadkiegészítő parancsnokságon Cristea kapitánynál.

3. Kötelesek személyesen jelentkezni mindazon volt osztrák-magyar hadseregbeli tartalékos tiszték, akiknek ez-ideig még nem kézbesítették a beosztásukat, valamint k neveztetésüket.

4. A külföldön tartózkodó tartalékos tisztetk családtagjaik kötelesek figyelemztetni, hogy az illetékes külföldi román katonai attasénál jelentkezzenek.

5. Nyomatékosan figyelmezteti a rendelet a tartalékos tisztetk, hogy minden év márciusában kötelesek az érintkezést felvenni a csapattestikkel és az 1. és 2. pontban felsorolt adatokat kötelesek úgy a csapattest, valamint az illetékes hadkiegészítő parancsnokság tudomására hozni. Bármilyen lakhelyváltoztatást vagy lakáscserét levelezőlapon be kell jelenteni úgy a csapattestnek mint a hadkiegészítőnek.

6. Mindazok, akik a fenti rendelkezéseket nem teljesítik, a katonai büntetőtörvénykönyv értelmében tizenöt naptól két hónapig terjedő fegházbüntetéssel sújtandók.

7. Minden tartalékos tiszt tartsa köteletségének, hogy ezeket a rendelkezéseket betartsa, mert az ellenük vétők ellen a hadkiegészítő parancsnokság a legszigorúbban jár el és a hadbíró-sághoz utalja az ügyüket. Negrea Viktor. Babescu Alexie, ezredes alezredes temesvári hadkiegészítő a mozgósítási iroda parancsnok főnöke

Legszebben és legjobban fest és tisztít a

Boiangeria Bănațană

Bulevardul Carol I. No 62 (Hunyadi-ut). Ruhát, selymet, gyapjút, gyapjufonalat, tagálszalmát, tollat stb. Minta utáni festést legpontosabban eszközölünk. Express- és gyász munkák 6 óra állatt készülnek. Teljes tisztelettel **Boiangeria Bănațană**, Comsa și Granatir 248

Hírek

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Piața St. Gheorghe (Szentgyörgy-
tér) 4.

Telefonszámok:
Szerkesztőség: 2-52.
Kiadóhivatal: 2-52.
Nyomda: 10.
Felelős szerkesztő lakása: 3-42.

Előfizetési árak:
Egy hónapra 60 lei, három hónapra
160 lei, félévre 300 lei, egy évre
600 lei. Egyes szám ára 2 lei, az ó-
királyságban 3 lei, Magyarországon
2000 kor., Jugoszláviában 1 dinár,
Csehszlovákiában fél ck., Ausztriá-
ban 20 garas.

Felelős szerkesztő:
Vuchetich Endre dr.

Vasuti balesetek ellen

próbálkoztak már mindenféle találmánnyal, még azzal is, hogy a személyzetet kioktatták, miként kell a vasuti forgalmat intézni. Minden találmány, minden kioktatás hiábavaló volt. Azt hiszem, hogy most rájöttem a korszakalkotó felfedezésre, amely a karambolokat lehetetlenné teszi. A dolog nagyon egyszerű és mégis nagyszerű. A vonat tetejére sínpránc kell szerelni. Ennek a sínpráncnak az egyik vége a mozdonynál részatosan lógjon le és lent érintse a földön levő sín. Éppen így kell a felső sineket a vonat utolsó kocsijáról is levelezni. Már most tessék elképzelni a következőt. A személyvonat lassan, komótosan dől a pályán és már valahol két állomás között van, amikor a forgalmistának észbe jut, hogy hopp! elfeledte a személyvonatot visszatartani, mert hiszen jön az ekszpressz. A forgalmistának nem kell kétségbeesni. Az ekszpressz örült gyorsasággal rohog s mikor szemben van a személyvonattal, nem ütközik össze vele, hanem a magukat felkínáló sineken fölszalad, végigfut a vonat tetején levő sineken és a vonat végén lelejt a csüngő sineken és folytatja útját a földre fektetett pályán.

Tehát: nincsen többé vonatok összeütközése.

Egyben bejelentem, hogy találmányom díjazásáról lemondok. Emberszeretettel csináltam ezt a találmányt, nem jutalomért.

En.

— **Makkay Sándor dr. püspökjelöltsége.** Kolozsvárról jelentik: Az udvarhelymegyei református egyház tegnap rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen a püspöki szék betöltése tekintetében egyhangulag Makkay Sándor dr. mellett foglaltak állást.

— **Volt temesvári pap kitüntetés.** A pápa Martin Aurél dr. budapesti egyetemi teológiai tanárt pápai kamarássá nevezte ki. Martin dr. éveken keresztül Temesvárott működött és innen Budapestre került, ahol a csanádi püspökké kinevezett Glattfelder Gyula utódja lett a Szent Imre kollégium prefektusi állásában.

— **Nem tud magyarul Kolozsvár leendő polgármestere.** Kolozsvárról jelentik: A liberális pártnak egyideig Kolozsvárott nem volt polgármesterjelöltje, azonban Lepadatu miniszter kezébe vette az ügyet és reábirta Banescu egyetemi tanárt, hogy a polgármesteri állásra a jelöltséget vállalja. Banescu győzelme biztosra vehető, mivel kormánypárti. Megemlítendő, hogy Banescu egy szót nem tud magyarul.

— **Az ellenzék kormányprogramot készít elő.** Bukarestből jelentik: A nemzeti párt és a parasztpárt tegnap folytatta a közös kormányprogram ügyében a tárgyalásokat. Argetoianu lakásán három órán keresztül tanácskoztak, mindvégig conciliáns szellemben. Az újabb megbeszélés a két párt álláspontját ismét közelebb hozta úgy, hogy a megegyezés lehetősége valószínűnek látszik. Maniu Gyula hétfőre hívta össze a nemzeti párt végrehajtóbizottságát, amikor is a parasztpárt által közölt újabb feltételeket elő fogja terjeszteni.

Katasztrófa fenyegeti Európát ha a Népszövetségben felmerült ellentéteket nem sikerül elhárítani

London, március 12.

A Reuter-ügynökségnek a genfi tárgyalásokról érkezett sürgönyeinek eddigi bizakodó hangja tegnap este óta pesszimiztikusra változott. A legújabb jelentések szerint a felmerült akadályok ezidő szerint elháríthatatlannak látszanak. A Genfben éjjel után Rómába feladott jelentés szerint Chamberlain angol külügyminiszternek célja az, hogy elhárítsa a katasztrófát, amely a Népszövetséget és egyben egész Európát fenyegeti. Németországnak olyan feltételek mellett kell a Népszövetségbe belépnie, melyek haladást, nem pedig hanyatlást jelentenek. A Népszövetség mai ülése elé nagy aggodalommal tekintenek. Nem hiszik, hogy Németországnak a Népszövetségbe való belépését meg lehetne akadályozni. Tartanak attól, hogy ez olyan körülmények között fog végbemenni, amelyek lehetetlenné teszik a kiengesztelődést.

Valamennyi genfi lap a helyzetet igen sötétnek látja. Az egyetlen reménységet a braziliai delegátusnak tegnapi sürgönye nyújtja, amelyben azt kérdezte kormányától, hozzájárulhat-e Németország belépéséhez, vagy legalább is tartózkodhatik-e a szavazástól?

A Daily Telegraph jelentése szerint Briand Genfben való megérkezése után azonnal munkához látott. Terve az, hogy a németeket rábirja, hogy haladéktalanul kötelezzék magukat a népszövetségi tanács döntésének elismerésére. Igyekszik ezenkívül rábeszélteni a svéd külügyminisztert is vétójának visszavonására. Briand ezenfelül a spanyol és braziliai delegátusokat fenyegetésük visszavonására akarja rábeszélteni és megkísérli végül Skrzynskit meggyőzni arról, hogy Lengyelország csupán időhöz kötött tagságot igényelhet.

A népszövetségi tanács legutóbbi ülésén Unden svéd delegátus öklével az asztalra csapott és kategorikusan kijelentette, hogy nem járul hozzá a Népszövetség tanácsának kibővítéséhez. A Népszövetség ünne-

pélyes ülésén, amely szombaton megy végbe, hiányzik a tárgysorozatról Németország felvételének a kérdése. Briand egyébként azt követeli, hogy Lengyelország igényét azonnal teljesítsék és ez a kérdés is még mindig súlyos ütköző pontot képez.

Legújabb genfi jelentés szerint Briand Braziliánál, Chamberlain pedig Svédországnál jár közben Németország érdekében. A németek nyugodtan várják a miattuk támadt harc kimenetelét. Briand kijelentette, hogy Franciaországot a locarnói gondolat vezeti, amit a németeknek a Népszövetségbe való felvételével akar megpecsételni.

Briand közvetítő javaslatát, hogy egyelőre Lengyelországot ne ruházzák fel állandó tagsággal, a németek barátságosan, de határozottan visszautasították. Benes az ülésről távozva kijelentette, hogy igyekezni kell a Népszövetséget megmenteni, amiből a helyzet komolyságára következhetnek. Az angolok és franciák nézete az, hogy nem engedhető meg a kis államok szabotálása. Hírlik, hogy Chamberlain és Briand még nem mondták ki a döntő szót. Németországnak az az álláspontja, hogy csak akkor lép be a Népszövetségbe, ha Lengyelországot visszautasítják. A német delegátusok egyébként erőlyesen követelik már a döntést. Tegnap délelőtt a locarnói szerződés tanácskozásaira ültek össze. Negyvennyolc órán belül dűlőre akarják vinni a helyzetet. Ezután Briand, Luther és Stresemann órákon keresztül barátságosan beszélgettek.

— **Osztokodás közben fogták el őket.** Kolozsvárról jelentik: Az ügyészség egy veszedelmes zsebmetész bandát tartóztatott le, amelynek tagjai hónapok óta fosztogatták a Nagyvárad és Kolozsvár között közlekedő vonatok utasait. Éppen akkor tették őket ártalmatlanná, amikor a nagyvárad gyorsvonaton a legújabb zsákmány felett osztokodtak. A banda feje Fremos Béla közismert utazó zsebmetész, aki számos vasuti tolvajlást ismert be.

— **Kolozsvár új prefektusa.** Kolozsvárról jelentik: Utalea volt polgármester, mint Kolozsvár prefektusa tért vissza a fővárosból és a polgármesteri hivatal vezetésével ideiglenesen Carpinisan dr. főjegyzőt bízta meg. Az új városi tanács Kolozsvárott vasárnap délután alakul meg.

— **Nincs öröme az életben.** Szabadfaluról jelentik: Linszter Miklós jómódu szabadfalui gazdálkodó felakasztotta magát házában padlásán. Hátrahagyott levelében azt írta hozzátartozóinak, hogy már semmi öröme sincs az életben és így nem maradt más megoldás számára, mint öngyilkosnak lenni.

— **Száguld az autó.** Tegnap délelőtt Tms. jelzésű autó elütötte Horkay Ferenc tizenhat éves fiatalembert. A szerencsétlenség megtörténte után az autó elmenekült. A kivonult mentők részesítették Horkayt az első segélyben és megállapították, hogy zuzódásokon kívül komolyabb baja nem történt.

* Páris, Berlin, Bécs, Budapest után Temesvárt fogják lázba hozni Thawara Ray indus fakir csodálatos produkciói március 16., 17-én a Tiszti Kaszinóban. Jegyek Bánátnál.

— **Massaryk vissza akar vonulni.** Prágából jelentik: A jövő év május havában lesz a csehszlovák köztársaság elnökének újválasztása. Ugy hírlik, hogy Massaryk elnök magas korára való tekintettel vissza akar vonulni. A legszívesebben látna, ha Svehla lenne utódja a köztársaság elnöki székében.

— **Amerika háborúval fenyegeti Kínát.** Londonból jelentik: A külügyi hivatal értesítette a nagyhatalmak washingtoni képviselőjét, hogy az Unió kénytelen lesz fegyveres intervencióhoz nyulni, ha a kínai kormány nem gondoskodik kellő időben arról, hogy a Taku-csatornát megtisztítsák az aknáktól és egyéb olyan akadályoktól, amelyek megzavarják azt, hogy a hajók zavartalanul juthassanak el a csatornán keresztül Tien-csinbe.

— **Börkereskedők országos kongresszusa.** Románia börkereskedői Temesvárt 1926 március hó 21. és 22-én délelőtt 9 órakor a Lloyd-Klub helyiségében országos kongresszusra ülnek össze. Az előkészítőbizottság kéri a résztvevők távirati bejelentését. Távirati cím: Pielarie, Timisoara, Strada V. Alexandr 10. A szombaton, március 20-án megérkezők este fél 9 órakor a Ferdinánd-szálloda külön termében ismerkedési estére gyűlnek össze.

— **Amikor a konflisó megvadul.** Tegnap délután a Selyemgyár-utca 34. szám előtt az utcán őrizetlenül állott az 54. számú bérkocsi. A ló hirtelen megijedt valamitől és örült vágatással a Malomtérré futott a kocsi, majd pedig a Háromkirály-utcába fordult be. Ott a kocsit nekivágódott a villamosnak és teljesen pozdorjává tört. A gazdátlanul hagyott kocsit tulajdonosa Szlovacsek Ferenc, aki ellen az eljárás megindult.

* Elevenen eltemetve husz percig és itt még soha nem látott produkciókat mutat be Thawara Ray indus fakir március 16., 17-én a Tiszti Kaszinóban. Jegyek Bánátnál.

— **600.000 hadifogoly halt meg orosz fogságban.** Berlinből jelentik: Svédország volt nagyköveteinek leánya, Elza Brandström, tegnapelőtt előadást tartott Berlinben Oroszországról. Brandström Elza több évig élt Oroszországban és a háború folyamán alkalmat volt a hadifogolytáborok életébe betekintést nyerni. Brandström szerint a világháború alatt 2 millió katona esett orosz hadifogságba, ebből 10 százalék német, 2 százalék török és 88 százalék osztrák, magyar katona. Brandström előadásában rámutatott a hadifoglyok halálzási statisztikájára és megemlítette, hogy egyedül a trotzkoi táborban 25.000 hadifogoly halt meg, köztük 17.000-en tifuszban. A mai napig összeállított statisztika szerint 600.000 hadifogoly halt meg orosz fogságban.

— **A Kinizsi Palesztinában.** Megírtuk, hogy a Kinizsi sportegyesület meghívást kapott egyiptomi turára. Ma újabb távirati meghívás érkezett Palesztinából. A telavivi Makabi sportegylet hívta meg a Kinizsit, amely egyiptomi utja után látogat el Palesztinába.

* **A gyárvárosi PATRIA és GRAND kávéházak szombaton, március 13-án, 9 órai kezdettel nagy táncestélyt rendeznek az 5-ik vadász-zenekara, illetve Toll Józsi szalon-zenekara közreműködésével. Belépti díj nincs, reggelig nyitva.**

Hirdetmény.

A m. t. áramfogyasztók saját érdekében felkéretnek, hogy minden lakás- és üzlethelyiségváltást lehetőleg egy hónappal előbb a városi villamosművek igazgatóságánál (Gyárváros, Coronini-tér 2) bejelenteni sziveskedjenek.

**Uzina Electrica
Comunala**

— A Lugosi Kereskedők Egyesülete március 21-én délelőtt fél 11 órakor a Royal-szálló emeleti termében tartja meg rendes évi közgyűlését.

— Spanyolországban megszünik a bikaviadal? Madridból jelentik: A kormány egy rendeletben megtiltotta, hogy a bikaviadaloknál lovakat is igénybevegyenek. Ez a rendelet annak az intervenciónak az eredménye, amelyet a spanyol állatvédő egyesület tett a kormánynál. Spanyolországban a rendelet nagy elégedettséget okozott, mert ezzel lehetetlenné teszik a bikaviadalokat.

* A leleményes koldusgyerek. Az utcán ma feltűnt egy rongyos kis fiúcska, aki minden járókelőtől egy lejt kért. Megkérdezték, hogy mire kell neki a pénz és azt felelte: olvastam, hogy a F. Mihály Telekház-téri és Mária melletti tüzleteiben kapni a legjobb hurkát és mert én is szeretnék venni belőle, hát így akarom a pénzt megszerezni. Egy ur így szólt hozzá: Valóban F. Mihálynál van a legjobb felvágott, nesze fiacskám húsz lei, menj és vegyél magadnak.

* Dr. Vuia szülésznőgyógyász szabadságáról hazaérkezett, ismét rendelt 3—4-ig Str. Josif Gal (Csáky-utca) 6.

— Magyarország jelentését vita nélkül elfogadták. Genfből jelentik: Bethlen István gróf, magyar miniszterelnök és Korányi báró, párisi magyar nagykövet nyilatkozott a Nyolc órai Újság tudósítója előtt. A pénzügyi bizottság a Magyarországról szóló jelentést Scialoja indítványára vita nélkül fogadta el. Minden rendben úgy történt, ahogyan akartam, — mondotta Bethlen. A magyar kérdés harmonikus elintézését nem zavarhatta meg az a kampány, amelyet egyesek időszerűnek tartottak megindítani. Örömmel tapasztaltam, hogy a külföld szimpatikus hangulatán nem változtattak az a mesterkedés, amely a frankhamisításból politikai tőkét akart kovácsolni Magyarországgal szemben. Bethlen résztvett a népszövéségi elnök által rendezett estélyen is, ahol Valkó a magyar delegációval szintén megjelent. Chamberlain itt hosszasan elbeszélgetett a magyar miniszterelnökkel.

* Az Unio függetlenségének 150 éves jubileumára Philadelphiában világi kiállítást rendez, mely az előjelek szerint minden eddig felül fog mulni. A 300 hektárnyi kiállítási területén 8 darab egyenként 36.000 négyzetméter területű csarnok épül, hol a modern technika minden csodája, a kereskedelem, ipar és a tudomány haladása kerülnek bemutatásra. A kiállítás alkalmából az egész világ minden részéből özönlően fognak a látogatók. Romániából már eddig is nagyszámú gyáros, kereskedő és pénzember jelentkezett, kiknek legnagyobb része azon céllal utazik Philadelphiába, hogy ott új üzleti összeköttetésekre tegyen szert, számosan pedig rokonaik látogatására használják fel ezen kedvezményes áru luxus utazási lehetőséget. A kiállítással egyidejűleg lesz a chicagói eucharitikus kongresszus, az itthai botanikai kongresszus és a new-yorki nemzetközi bélyegkiállítás. Az érdeklődőknek mindennemű felvilágosítással díjmentesen szolgál N. Brück, Belváros, Hunyad-utca 8.

Roskadozva lép Windischgraetz a főügyész elé, hogy vallomást tegyen

A vádpanács megkezdte a kifogások tárgyalását

Budapest, március 12.

Windischgraetz Lajos herceg kihallgatásra jelentkezett Sztrache főügyésznél és Zadravetz tábori püspök szerepéről vallott két órán keresztül. Eddigél a herceg tudvalevőleg minden alkalommal megtagadta a vallomást arra vonatkozólag, hogy Zadravetznek a frankhamisítás körül mi volt a szerepe. Windischgraetzre alig lehet ráismerni. Roskadozva jár, botjára támaszkodik és sárga arcáról eltűnt az ismeretes mosolygás.

Sárospatakon a Windischgraetz családnak nagy kiterjedésű birtokai vannak és ezeket most eladják. A kastély, amely tele van műkincsekkel, huszonöt-harminc milliárd koronát ér, azonfelül van közel hatezer hold föld, amelynek az ára szintén sok milliárdra rug. A Földhitelintézet évek előtt ötvenháromezer angol fontot kölcsönözött a birtokra és eme tartozás rendezése a közelmúltban már esedékes volt.

Az általános ügyvédsztrájk kimondása felett ma döntenek a kamarák dékánjai

Temesvár, március 13.

A temesvári ügyvédsztrájk tegnap sem hozott különösebb fordulatot. Az ügyvédek várják a kolozsvári dékáni értekezlet szombati döntését és biznak abban, hogy ez a döntés csak az általános erdélyi és bánági ügyvédsztrájk kimondása felé orientálódhat, annál is inkább, mert Bratiana Vintila az igazságügyminiszterrel karöltve annak idején megígérte, hogy az új bélyeg- és illetéktörvényjavaslatot nem terjeszti a kamara elé és ha mégis beterjesztené, úgy erősen változott formában nyújtja csak be. Most azonban, hogy a pénzügyminiszter az utolsó parlamenti napokban mégis beterjesztette a javaslatot, kimondottan azt látják, hogy a kormány nem akar tudni az ügyvédek követeléséről, amely nem annyira az ügyvédség, mint inkább a nagyközönség érdekeit van hivatva megvédeni. Az új bélyegtörvény megszavazása után ugyanis a perlekedés egyáltalában lehetetlenné válik a középosztály szá-

— Agyonlőtte magát, mert rossz osztályzatot kapott. Krusevácról jelentik: A kruseváci gimnáziumban revolverrel öngyilkosságot követett el Lázics György, az intézet negyedik osztályának tanulója. Iskolatársainak vallomása szerint Lázics még a legutóbbi negyedévi osztályozás alkalmával panaszra ment az igazgatóhoz, mert igazságtalannak tartotta az osztályzatot és kijelentette, hogy ha nem részesül védelemben a tanárok üldözésével szemben, megöli magát. A szerencsétlen fiu nyomban meghalt.

* „Lángbetűkkel vagy az égre felírva, hogy a FARMODONT fogkrémmel nem volt még jobb soha!”

Általános Kölcsönös Segélyező Szövetkezet

Központi iroda:
Temesvár-Belváros
Str. Propargescu
(Báthory-u.) 3, I. em.

A szövetkezeti tag örökösai, a tag elhalálozásakor 100.000 lei segélyt kapnak.

A család elhatározta, hogy most a vagyont értékesíti.

A pesti törvényszék vádpanácsa tegnap kezdte meg a frankhamisítás ügyében a vádirat ellen bejelentett kifogások tárgyalását. A vádiratban huszonöt terhelt szerepel, ezek közül huszonkettő letartóztatásban van. A vádpanácsi tárgyaláson a vádlottak közül csak Nádossy, Zadravetz, Gerő és Baross nem jelentek meg. Nádossy kifogással sem élt. A végzést a jövő hét elején hirdetik ki. Az ügyészség alapvádirata már túlhaladott állapontot jelent, mert tegnap pótíratot nyújtott be.

Ulain dr. védő tegnap átadta Sztrache főügyésznek a frankkliséket, amelyek az ezerfrankos hamisítványoknak csak az egyik oldalára vonatkoznak. A másik oldalról két klisé hiányzik. Windischgraetz másik védője levélben tudatta a főügyéssel, hogy a köveket Windischgraetz abban a reményben szolgáltatotta ki, hogy a franciák mosi már haza fognak menni.

mára és a kereskedelmi, gazdasági és pénzügyi életben nagy eltolódásokat fog okozni.

Az erdélyi kamarák biztosra veszik, hogy az Országos Ügyvédszövetség, amely eddig a sztrájk ügyében tartózkodó álláspontot foglalt el, most, hogy a bélyegtörvényjavaslatot mégis beterjesztették, csatlakozni fog az általános ügyvédsztrájk kimondásához. Ez ideig azért halogatták a sztrájk kimondását az okiráltságbeli ügyvédek, mert a pénzügyminiszter határozott ígéretet tett arra nézve, hogy a bélyegtörvényt vagy egyáltalában nem terjeszti be, vagy előbb meghallgatja a leginkább érdekelt körök, az ügyvédek véleményét. Miután ennek az ígéretnek nem tett eleget, ezzel az Országos Ügyvédszövetséget mintegy dezavualta és nem marad más hátra, eltekintve minden más körülménytől, így a kormány lemondásától is, hogy kimondja a sztrájkot. Minden esetre az ügyvédsztrájk a mai nappal olyan fázisba lép, amely döntő lesz az ügyvédek további magatartására.

— Nőegylet alakult a francia képviselők megverésére. Párisból jelentik: Néhány nappal ezelőtt nőegylet alakult a francia fővárosban. Az egylet „munkaprogramja” abból áll, hogy a tagok kötelesek időről időre bizonyos számú képviselőt tőlük telhetőleg elverni. Az egylet alapszabályai szerint a képviselők mindegyikében egy-egy rossz szellem lakozik és ezt a rossz szellemet csak veréssel lehet a képviselőkből kiűzni. Az egylet működéséről még nem szólt a krónika és azt sem tudni, hogy a képviselők milyen állapontot foglalnak el az új és kétségkívül eredeti szekcióval szemben.

* Thawara Ray indus fakir csodálatos, titokzatos mutatóvanyai március 16., 17-én a Tiszti Kaszinóban. Jegyek Bánátnál.

* Bánaí szanatórium Temesvár, sebészeti-, belyógyászati-, gyermek-, ideg-, test-egyenészeti-, húgyszervi-, női-, fül-, orr-, nyak-, szem-, borbajok kezelése. Röntgen és dathermia.

Női kalapátalakítások

a legutolsó modellek szerint legolcsóbban

„VENUS”

Józsefváros, Uri-utca 4-a

Művészet

Heim Emmy

második dalestélye

Ha a művész első temesvári szereplése az igazi művészet diadalestje volt, úgy tegnapi második hangversenye az örök igaznak, az örök szépségnek volt a glorifikációja. Lélekkel telt előadásában a Bethoven-dalok, Bach cantatája, a Wolf-Mahler dalok mind művészi eseményzámba mentek. A halgatóság az együttérzés ígézetétől lebilincselve csak a napsugaras művészetet élvezhette. A művészi tudás tetőpontján álló Culp Julia előadásához emelkedik fel ma már Heim Emmy előadása, aki hű művésztársakra talált Tomma Béla, Gorianz Doro, Brandeisz József és Freund Leó szereplésében.

— Blaha Lujza emlékünnepe. Az Arany János Társaság Blaha Lujza emlékünnepeének első száma gyanánt az ünnepi megnyitó az elhunyt életét és művészi pályáját ismerteti. Az ünnepi megnyitót a társaság elnöke, Járósy Dezső tartja. Tekintettel arra, hogy a monstre-zenekar szereplése hosszabb előkészületi időt vesz igénybe, az ünnepség nem március 22-én, hanem március 24-én, szerdán kilenc órai kezdettel lesz megtartva a Tiszti Kaszinó nagyszabású szimfonikus hangversenyén jelen lesz városunk egész zeneértő közönsége. Igazi zenei művelőzet lesz ez a fényes hangverseny, amelyen a szimfonikusok Neubauer Gida vezényletével Mendelssohn Ruy Blas-nyitányát és Tschai-kowsky hatalmas felépítésű és megkapó zenei szépségekkel telített negyedik szimfóniáját adják elő. Az est ki-tűnő szolista Cella Delavrancea, a külföldön is ünnepelelt román zongoraművész Chopin fantáziájában fogja művészetét ragyogtatni. Még csak csekélyszámú jegy a Banat-nál. Tagoknak 50 százalékos kedvezmény.

Színház

* A magyar színtársulat előadásairól Temesváron nagy érdeklődés mutatkozik. Maurer Béla színgazgató úgy a prózai, mint az énekes együttest hozza át, mert a temesvári közönségetársulata legújabb drámái és legfrissebb énekes darabjával kívánja megismertetni. A prózai darab a Miss Lilian című angol darab, az operett pedig a Nagy nő című Gilbert-operett. Az elsőben Táray Böske, a másodikban Horváth Mici primadonna játssza a főszerepet. Hétfőn és kedden ugyanaz a műsor van és pedig délután hatkor a Miss Lilian, este kilenckor pedig a Nagy nő kerül színre.

Auer Kató Budapestre szerződött. Auer Kató operaénekesnő, aki legutóbb a temesvári magyar színtársulat tagja volt, majd Aradon játszott, Budapestre szerződött és már el is utazott a magyar fővárosba.

Sport

A vasárnapi program. Huszonnyolc csapat tizennégy mérkőzést játszik le vasárnap. A Banatul-pályán négy órakor a Banatul—Politechnica játszanak a bajnoki pontokért. Ugyancsak ezen a pályán tartanak előmérkőzést a Kisdoda—ZsMT csapatai. A TMTE pályán a Rapid—Spárta CFR kerülnek össze és ez alkalommal mutatkozik be az új Spárta csapat. A Patria-pályán a TAC—TMTE mérkőzés zajlik majd le. Előjáték lesz ott a RMS—Patria közötti meccs. A Kinizsi Zombolyára rándul és ott a ZsSe csapatával mér össze erejét. A Kadima-pályán a másodosztály derbyje, a Kadima—Fortuna mérkőzés sorsa dől el. Freidorfon a Freidorf—ZsTK mérkőzés van programon.

Déli Hirlap

a
legjobb
a
legolcsóbb
a
legmegbízhatóbb
és
legmagyarabb

Románia közgazdasága 1925-ben

Irta: SZANA ZSIGMOND vezérigazgató

A Temesvári Bank és Kereskedelmi r.-t. évi jelentéséből a következő érdekes gazdasági fejtegetéseket vesszük át:

A lefolyt év legfontosabb közgazdasági eseménye mindenesetre a jegybank szabadságának megújítására vonatkozó törvény megalkotása, mely törvény egyben az államnak a jegybankkal szemben fennálló tartozásait is rendezti. Ezzel kétségtelenül a valutánk stabilizálásához vezető legfontosabb lépések egyikét tettük meg. Fentemlített törvény szerint az állam a Nemzeti Bankkal szemben fennálló cca. 11 milliárdot kitevő adósságát bizonyos állami jövedelmek átengedése útján intézményesen garantálja és az 1926. évi költségvetésben erre a célra első ízben 632 millió lei be is állított: ezen törvény egyben azon összegben maximalizálja az ország bankjegyforgalmát, amennyit a bankjegyalomány 1925. december 31-én kitesz, úgy, hogy az aranyfedezet felemléséig változatlanul cca. 20 milliárd bankjegyforgalommal lehet számolni.

Feltehető, hogy ezen törvény, a többi gazdasági intézkedésekkel együtt, be fogja tölteni azon rendeltetését, hogy valutánkat legalább is állandósítsa, sőt esetleg lehetőség szerint és fokozatosan megjavítsa. Hogy ezen törvény hatása már a lefolyt évben nem mutatkozott, a következő okoknak tulajdonítandó: Első sorban azon körülménynek, hogy az ország küladósságai még nem voltak rendezve, ami időközben Angliával és Amerikával szemben már megtörtént és Francia- és Olaszországgal is remélhetőleg rövidesen meg fog történni. A további okok, melyek valutánk erős ingadozását érthetővé teszik, az ország rendkívül változó szükséglete külföldi fizetési eszközökben, továbbá azon körülmény, hogy ezen szükséglettel szemben

semmiféle tartalék

nem áll rendelkezésre, mely szabályozó hatást fejthetne ki. Egy ilyen valutatartalék külföldi költsön útján való létesítése az állam legfontosabb feladata kellene, hogy legyen. Ez már csak azért is szükséges, hogy valutánknak a kereskedelmi mérlegnek évközi természetes kilengései által felidézett hullámzása mindenkor ellensúlyozható legyen. A kereskedelmi mérleg ingadozásai olyan országban, mint Románia, mely túlnyomó részben mezőgazdasági termékeket ekszportál, még sokkal kevésbé kerülhetők ki, mint olyan államnál, mely ipari termékeket ekszportál. A külföldi fizetési eszközökben felmerülő szükséglet nem egyeztethető össze mindig a bevétellel és ezért könnyen előfordulhat, hogy olyan időben, amikor a mezőgazdasági termékek ekszportálása egyáltalán szünetel,

fokozott szükséglet

áll elő külföldi devizákban, ami azután főoka a nagy árfolyamingadozásnak. Az állam egymaga a konszolidált külföldi adósságai törlesztésére évenként cca. 3 milliárd lei értékű külföldi pénzt igényel és így gyakran megtörténik, hogy az állam olyankor vásárol devizákat, amikor a piac, a stagnáló kiviteli miatt, éppen sikkal nincs ellátva külföldi pénzzel. Ilyen esetben tehát maga az állam, elkerülhetetlen vásárlásai révén, a deviza-árfolyamok szilárdításánál szükségszerűen közreműködik.

Olyan országban, mint Románia, melynek olyan nagy ekszportlehetőségei vannak, saját valutájának mesterséges uton való kedvezőtlen befolyásolása igen nehezen képzelhető el. Ha az ország valutájának beföldi vásárló ereje magasabb, mint a külföldi értékelése, akkor az árukszpport természetesen ehhez megfelelően alkalmazkodik, ami azután mindjárt

összhangzásba hozza

a pénz külföldi jegyzését annak belső értékével. Ezen kiegyenlítési proceszus az ekszporttakszák révén támadt

mesterséges akadályok következtében gyakran nem fejtheti ki a megfelelő hatást, és így, valutánk leértékelésének okait kutatva, elsősorban is ezekre a kiviteli illetékekre buknunk. Ezeket az illetékeket annak idején az elsőrendű élelmiszek árszabályozóként vezették be, később az ezekből elért jelentékeny bevétel következtében állambáztartási szempontból kaptak jelentőséget. Ma már azonban mindinkább arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy a gazdasági élet normális kialakulásának arányában ezek a kiviteli illetékek

elvesztették létjogosultságukat

és így ezeknek leépítésével feltétlenül számolni kell. Hogy kormányunk is már kikerülhetetlenül ezt az irányt követi, annak élénk bizonyítéka az, hogy az 1926. évi költségvetésben a kiviteli illetékeket már 1 milliárddal kisebb összegben irányozza elő bevételként, mint az előző évben. Mindenesetre igen fontos volna, hogy ezek a kiviteli illetékek sokkal rugalmasabban és gyorsabban alkalmazkodjanak a mindenkor általános közgazdasági viszonyokhoz, mint ahogy ez jelenleg történik, mert csak akkor lehetne olyan károkat kikerülni, mint amilyeneket közgazdaságunk a lefolyt évben kétségtelenül szenvedett azáltal, hogy a gabonaszárazságot kezdetén a fennálló nemzetközi magas árjegyzéseket a mi termékeink részére nem lehetett kihasználni, mert a fennálló kiviteli illetékek ezt

lehetetlenné tették.

Valutánk ingadozásának illusztrálására közöljük a dollár múlt évi temesvári jegyzését:

	legmagasabb ár	legalacsonyabb ár
Január	195.50	191.—
Február	206.—	193.25
Március	216.75	202.—
Április	229.—	216.—
Május	218.75	204.50
Június	218.50	210.—
Július	219.50	197.—
Augusztus	202.—	193.—
Szeptember	211.—	201.50
Október	212.50	206.—
November	224.—	209.50
December	221.75	211.75

A lei zürichi jegyzése 225 és 270 centim között mozgott. Február és augusztus havában a jegyzés a legmagasabb volt, míg áprilisban a legmélyebb jegyzést érte el a lei Zürichben. A legnagyobb emelkedés tehát 20 százalékos volt, holott 1924-ben a legmagasabb és legalacsonyabb zürichi jegyzés között a kilengés 45 százalékos volt.

Az ország kedvező fejlődése legjobban az 1926. évre előterjesztett állami

költségvetésből ítélhető meg.

Ezen költségvetésből az államvasut (C. F. R.) teljesen ki van kapcsolva, mivel egy 1925. évi folyamán alkotott törvény alapján az államvasutak autonóm intézménnyé alakultak át, melynek saját költségvetése van. Hasonlóképpen kihagyattak a költségvetésből a kommercializált vállalatok, u. m. a Cujiri vasművek, Petrosani szénbányák és a földgáztelepek. Dacára ennek a költségvetés 29,250,000,000—leivégösszeget mutat, 31,750,000,000—lei előző évi végösszeeggel szemben, amikor még az államvasut teljes budgetje is a költségvetésben foglaltatott.

Ha az így kimaradt 10 milliárd leit az ideai költségvetéshez hozzávesszük, akkor ez a tavalyihoz képest 8 milliárd lei

emelkedést mutat.

Hogy a költségvetés számadatai mennyire helyesek, azt legelőkelőbb bizonyítják a lefolyt esztendő 10 hónapjáról rendelkezésre álló adatok, melyekből kitűnik, hogy a vámbevételek például 6 és fél milliárddal voltak az 1925. év részére előirá-

nyozva és ezen a címen már az első 10 hónapban befolyt az egész előirányzott összeg. Közvetlen adókban a bevételek 10 hónapra 2,842,000,000—leit tettek ki, tehát pontosan annyit, amennyi 10 hónapra előirányozva volt. Az 1924. évben ilyen címen az összes bevételek 1700 milliót tettek ki. Hasonlóképpen áll a dolog a költségvetés többi fontos bevételeinél. Az 1926. évre előirányzott összegek nagyjából az 1925. évi tényleges eredmény alapján lettek megállapítva.

Rendkívül örvendetes,

hogy az 1926. évi költségvetésben a tisztifizetések és nyugdíjak feljavítására 4 milliárd lei van beállítva. Oly összeg ez, amely ténylegesen emelni fogja azoknak a vásárló és fogyasztóképeségét, akiknek erre a legjobban van szükségük, mivel ez az eddigi jövedelmüknek körülbelül 75 százalékos emelkedését jelenti. Amortizációra és államadóssági kamatokra összesen 4655 millió lei szerepel a költségvetésben az előző évi 3675 millióval szemben. Nyilvánvaló tehát, hogy az állam elismerésre méltó energiával lát hozzá külföldi kötelezettségeinek teljesítéséhez.

Az 1926. évre előirányzott bevételek között a közvetlen adók az összebevételeknek még mindig csak 15 százalékat teszik ki, holott Csehszlovákiában és Ausztriában ezen adók 30 százalékat teszik ki az összedóknak. Megjegyzendő még, hogy a 4454 milliót kitevő összes közvetlen adókból, az ipar és kereskedelem utáni adók 1100 milliót, tehát az összes direkt adók 25 százalékat teszik ki. Ezzel szemben a földadó a közvetlen adóknak csak 10 százaléka. A közvetett adók és vámok az összes bevételeknek 30 százalékat, az állami egyedáruságok (R. M. S.) bevételei pedig az összebevételek 20 százalékat teszik.

Kereskedelmi mérlegünk

az előző évihez képest előreláthatólag kedvezőtlenül fog alakulni, éppen, mint azt már előbb említettük, a kiviteli illetékek helytelen kezelése folytán. A gabonaeksport 1925. első 8 havában az előző évi 1 millió tonnáról egy fél millió tonnára esett vissza. A szarvasmarhakitvel, ugyancsak 8 hónap alatt, 85,000 darabról 60,000 darabra ment vissza. Ezzel szemben, hasonló időszakban, az előző évi 30,000 sertés helyett 135,000 sertés került kivitelle. A faeksport az 1925. év első 8 havában körülbelül annyi volt mint 1924-ben, azaz 1 és fél millió tonna, míg a petróleumkivitel ugyanezen időben 240,000 tonnáról 490,000 tonnára emelkedett. Az összkivitel az első 9 hónapban 3,802,277 tonnát tett ki 20,307,935,723 lei értékben. Ugyanakkor a behozatal 705,158 tonna volt 22,315,922,205 lei értékben. A legutolsó három hónap a kereskedelmi mérleg passzivumát egyébként erősen csökkenthette.

Az ország gabonatermelése

a lefolyt esztendőben örvendetes haladást mutat, amiből arra következtethetünk, hogy az agrárreform által okozott hátrányokat lassan-lassan sikerül kiküszöbölni. 1925-ben 11,800,000 hektár terület volt megművelve, az előző évi 10,300,000 hektárral szemben. A buzatermelés 25 millió hektoliterről 38 millió hektoliterra. A tengeri 52 millió hektoliterről 59 millió hektoliterra, árpában a termés 11 millió hektoliterről 16 millió hektoliterra, a zabtermés pedig 14 millióról 18 millió hektoliterra emelkedett. Európa termelése, Oroszország nélkül, 371 millió métermázsa búzát tett ki, úgy hogy a Romániában termelt quantum eléri Európa össztermelésének 10 százalékat. A román tengeri-termés Európa összes tengeri-termelésének 50 százalékat teszi ki. Románia cukortermelése 1925-ben 11,000 vagon volt, az előző évi 8460 vagonnal szemben. Itt megemlítjük, hogy a petróleumtermelés az év első 9 havá-

ban az előző évhez képest 101 százalékkal emelkedett, amennyiben 290,390 tonna helyett 586,336 tonnát eredményezett.

Államvasutaink kiépítése,

az autonómia elnyerése folytán, előreláthatólag gyorsabb haladást fog felmutatni. Az önállóvá vált államvasut sokkal könnyebben fog tudni beruházási költsönt szerezni, mert ezt bevételivel garantálhatja s ezen költsönt üzemi és gördülőanyagának javítására és szaporítására fordíthatja. Az államvasut bevételei 1924. évben 4400 millió leire ruhtak, míg 1925. év első 9 havában a bevétel 4500 millió volt. Az emelkedés az egész esztendőre átszámítva mintegy 25 százalékra tehető, mely azonban nem fokozott forgalomból, hanem tarifaemelésékből ered, mely tarifaemelések közel 70 százalékos tettek ki.

Az aldunai hajózás

a lefolyt esztendőben szintén számottevő fejlődést mutat fel. Felfelé a Dunán az 1925. évfolyamán összesen 9,292,000 q mennyiségben szállított petrolium, buza, cukor, konyhasó, köszén, az előző évi 7,300,000 qával szemben.

Az indexszám 4235-ről 4733-ra emelkedett, tehát aranyra átszámítva 114-es indexszám mutatkozik, vagyis ugyanannyi, mint az előző évben. Az emelkedés leírható, tehát tulajdonképpen csak a valutahullámzás által előidézett drágulásnak felel meg, míg aranyparitásában az indexszám változatlan maradt. A külföld árszámait viszonyítva, országunk indexszáma

még mindig kedvező,

mivel a jelenlegi indexszámok az egyes külföldi országokban a következők: Svájc 157, Egyesült Államok 155, Anglia 163, Ausztriában 125 és Németországban 120.

A Bánát közgazdasági ereje, hála a kedvező termésnek és a folytatólagos ipari fejlődésnek, további haladást mutat. Egész sor új iparvállalat keletkezett és a meglévő vállalatok, habár szerényebb mérvben, de az elmúlt esztendő folyamán is üzemeik bővítéséről és bővítéséről gondoskodhattak.

A Bánát közvetlen adókban 1924. évben 124 millió leit és 1925. év első 9 havában ugyanezen címen 110 millió leit fizetett be effective. Közvetett adókban a bánáti bevételek 1925-ben 1113 millió leire ruhtak, az 1924. évi 389 millió leiel szemben.

Temes-Torontál és Caras-Severin megyékben a termés 1925-ben 4,115,000 hl. buza volt az 1924. évi 2,021,000 hl. és 4,532,000 hl. tengeri az előző évi 2,472,000 hl. helyett. Egyéb terményekben is kedvezőbb volt

a Bánát termése

mint az előző esztendőben. A megyékben művelés alá került terület is jelentékenyen emelkedett, amennyiben 672,154 hektárt tett ki a múlt évi 556,625 hektárral szemben.

Mindezen számok mutatják azon előkelő pozíciót, melyet a Bánát országunk gazdasági életében elfoglal.

A Bánáti Gyárosok Szövetsége által időközönként kiadott indexszámok 1924 decemberétől 1925 decemberéig 7 százalékos emelkedést mutatnak, míg a munkabérek ugyanezen idő alatt 15 százalékkal emelkedtek.

Egészben véve, Románia továbbra is az

állandó konszolidálódás

képét mutatja. Egész Európa nehézségekkel küzd s Románia bajai aligha súlyosabbak, mint a többi országoké. Támaszkodva természeti kincsei hatalmas erőforrásaira, lakossága józanságára és szorgalmára és az összes illetékes tényezők jószándéku törekvéseire, nyugodtan nézhetünk a jövőbe, mely Romániának Európa közgazdasági életében előkelő helyet biztosít.

Gyerekujság

Szerkeszti: Kóró Pál bácsi
Kalandos Palkó utazásai

Palkó egészen jól érezte magát mint cipőpucoló. Mellette volt még vagy nyolc-tíz másik cipőpucoló, de egyik sem haragudott rá, mert mindegyikkel tartotta a barátságot.

Johannel való barátsága pedig egyre erősödött. A két fiu együtt látkott, szabadidejükben pedig olvastak és sétáltak Newyork városában.

Palkó olyan ügyes cipőpucoló lett, hogy az általa kifényesített cipő akár fiúkörnek is beillt volna.

Egy nap elegáns ur érkezett az utca-sarokra kocsin és Palkóval tisztította ki a cipőjét. Mikor Palkó majdnem készen lett, az elegáns ur megjegyezte:

— Ejha, de fényes a cipőm. Bizony két hónap előtt nem volt ilyen fényes cipőm, amikor a nagy óceán szigetein jártam a vadnépek között. No, de mit beszél, hiszen neked a vadnépekről és szigeteikről ugyisincs fogalmad.

— Dehogyan nincsen, — válaszolta Palkó, — én magam is jártam azokon a szigetekken és a vadnépek között több barátom is van ám.

— Ne mondd, ki, fiam? — csudálkozott az elegáns ur.

— Bizony jártam ott, sőt voltam Kinában, Japánban és más országokban is és sok kalandon mentem keresztül.

— Szeretném hallani a történetedet, de mostan nincsen időm. Itt hagyom neked a névjegyemet, amelyen a lakásom címe is rajta van. Holnap délután hat órakor keress föl engem.

Az elegáns ur átadott Palkónak egy féldolláros és egy névjegyet. A névjegyen ez a név állott:

— Astor.

Palkó annyit már megtanult Amerikában, hogy ott a leggazdagabb ember Astor. A lakáscímét meg sem nézte, mert ismerte azt a villaszerű palotát, amely Newyork legelegánsabb utcájában állott. Johannel sokszor jártak arra és megbámulták azt.

Másnap délután már öt ókor abba-hagyták a munkát. Hazamentek, ahol Palkó szépen kiöltözködött s aztán elmentek Astor palotája elé. Ott Palkó megnyomta a kapu csengőjének a gombját, John pedig kijelentette:

— Itt fogok rád várakozni, amíg visszajössz.

Akkor a palotából a vasrácsos ajtóhoz vezető uton közeledett egy szép ruhába öltözött szolgál, aki kinyitotta a kaput és így szólt:

— Astor ur már várja.

Palkó még egyszer kezét fogott Johannel, aztán belépett. Nemsokára ott járt a palota pompás előcsarnokában, majd számos fényes szobán keresztül belépett abba a terembe, ahol Astor, Amerika leggazdagabb embere várakozott rá.

Ezen a napon Palkó szerencsecsillaga újból felderült.

Nagyapó mesèje hat lóról

Nagyapó jóízűen pöfékelt nagy táj-tékpipájából. A gyerekek köréje seregltek és kérlelték:

— Nagyapó, mesélj nekünk valamit!

— Jól van, — mondta nagyapó, — majd mesélek a hat lóról.

— Jaj, de jó lesz, — örvendtek a gyerekek.

— Hát melyitek tudja nekem megmondani, hogy melyik ló az, amely a konyhában alszik.

— Az én hintalovam, — szólt Bandida.

— Dehogy. Igaz, hogy néha a konyhába felejtet éjszakára a hintalovat, de ez mégsem az a ló, mely mindig a konyhában alszik.

Mint hogy a gyerekek közül egyik sem tudta megmondani a helyes választ, hát megmondta maga a nagyapó:

— A szolgáló.

A gyerekek mind rámondták, hogy igaz, ugy van.

— Melyik az a ló, melynek gyomrában parázs van? — kérdezte most nagyapó.

— A mozdony, — sietett a választal Pisti. — a mozdony, melynek vasparipa is a neve.

— Hát ez félig igaz, de azért a mozdony mégis csak vasparipa és nem vasló.

— Tudom, tudom már, — mondta hamar Ilonka, — a vasaló.

— Ugy van, — mosolygott nagyapó, — de most mondjátok meg nekem, melyik ló az, amit a toronyablakból látgatnak ki.

— Nagyapó, — szólt a komoly Imre, — ne tegyél minket lóvá. Ha volna is olyan ló, amelyik engedné magát a toronyablakon kilógni, nincs olyan erős ember, aki ezt meg tudná tenni.

— Pedig ennek a lónak az ablakon való kilógását még egy gyerek is meg tudja tenni, mert ez a zászló.

A gyerekek nevettek és csudálkoztak, hogy erre maguktól is nem jöttek rá.

— No most mondjátok meg, — folytatta a nagyapa, — melyik ló jár iskolába.

— A buta, — mondta Katica.

— Nincs is lóiskola, — mondta Karesi.

— Pedig van olyan ló, amelyik iskolába jár, — mosolygott nagyapa, — a tanuló.

— Persze, persze, — szóltak mind.

— Hát azt mondjátok meg, hogy melyik ló repül?

Elemér, aki már gimnáziumba jár, így szólt:

— Nagyapa, a görög mondákban tanultunk olyan lovakról, melyeknek szárnyuk van, de ez csak mese. Ló nincs, melyik repül.

— De van bizony, még pedig a holló, — nevetett nagyapó.

Nagyapó most szünetet tartott, nagyot szippantott a pipából, a füstöt kifújta, aztán újra megszólalt:

— Gyerekek, most jön az utolsó kérdés a hatodik lóról. Aki ezt megfejt, kap jutalmul egy barackot. Mondjátok meg, melyik ló tud füttyülni?

Mind hallgattak, gondolkodtak, Lacinak fölcsillogott a szeme és egyszerre rávágta:

— Melyik ló tud füttyülni? Én, a László!

— Igazad van, nesze a jutalom, — szólt nevetve nagyapó és ezzel Laci fejébujára nyomott egy barackot.

TALALD KI!

Vau, vau, ugatok, találd ki, mi vagyok?
— Kis kutya vagy, ismerlek, a házunkat őrizd meg.

Miá, miá, mi vóna, egy kis kolbász jó vóna.
— Cica vagy, fogj egeret, de a másét el ne vedd.

Nyihaha, nyehehe, ezt a hámat vegye le.
— No, egyél kis lovacskám, kocsit, ekét huzz aztán!

Kot-kot-kot, csip-csip-csip, kapargassunk egy kicsit.
— Kis tyukocskám, kapard hát, tojjál aztán tojjáskát.

Rejtvények.

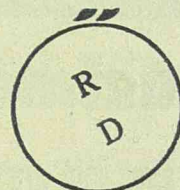
1. Az átváltozó teve

Ha a teve megfordul, egyszerre összezsugorodik és kicsi állattá válik s fölmászik a fára. Mi ez?

2. Szórejtvény.

Van egy három betűből álló szó. A tárgy, melyet jelent, sokszor házak előtt van és ülni lehet rajta. Ha az első betűjét elveszjük, cselekvényt jelent és aki gyakorolja, az jószívű.

3. Betűrejtvény.

A megfejtéseket péntek estig kell behozni, vagy beküldeni.

Rejtvénymegfejtés:

-
-
-

Megfejtette.....

Lakik.....

A város legforgalmasabb helyén

kiadó

tágas, egészséges levegőjű udvar (a volt nyári színház területe) nagy, világos pince, néhány raktári helyiség, 2 tánc terem foyerral és mellékhelyiségekkel. Csakis tőkeerős, komoly vállalkozóknak felvilágosítást ad a :: :: ::

WITHEHOUSE igazgatósága

naponta 2—3^h és 7—8^h között

B • U • I • C • K

1925 augusztus 18-tól szeptember 11-ig az orosz kormány autómínősítési versenyt rendezett Leningrad—Tiflis—Moszkva között, vagyis 5300 kilométer távolságon. 84 különböző márkájú autó vett részt a versenyen, amelyeket a cilinderek kapacitásához mérten osztályokba soroztak.

A második osztály a következő nyolc márkát foglalta magában: Buick, Benz Fiat, Hudson, Nash, Packard, Pierce-Arrow és Studebaker.

A verseny célja volt a különböző jó gyártmányok előnyeit megállapítani és átalakításukat az oroszországi utak jelenlegi állapotához képest.

A második csoport részére megállapított öt díj közül négyet a Buick gyártmányok nyertek el:

1. Az orosz kormány részéről felajánlott nagy díjat a legjobban osztályozott gép részére,
2. A gazdasági verseny első díját,
3. A menetközbeni sebességi verseny első díját,
4. A nyugvó helyzetből indított sebességi verseny első díját.

Vezérképviselő Románia részére:

„NOËL” Részvénytársaság
Bukarest, Calea Victoriei 105

Aranyér
Anusol Goedecke
Aranyér ellen több mint 25 éve a legjobban elismert szer. Egyszerű alkalmazás, biztos siker. — Minden fájdalmat azonnal megszüntet és meggyógyítja a gyulad, sebes és vérző helyeket. — Ártalmatlan alkotórészekből áll. Reggel és este egy kúpocskára tesz a végébe bevezetve. Minden palikában és drogeriában kapható.

Órák tár **F. H. MEES** drogueria en-gros
București, Calea Griviței 61.

A **Grand Hotel Ferdinand téli kertje**
ujjonnan átalakítva megnyílt. Elsőrangú nemzetközi konyha. Kiváló italok. Figyelmes kiszolgálás. Március 1-től minden este tánc az uriközönség részére. Elsőrendű jazzband.

KOPROL

ÖN BETEGES? LEHANGOLT?

Tisztítsa ki beleit, máját, vérért azáltal, hogy a jóízű

KOPROL-ból

bevesz hetenkint kétszer egy darabot. A hatás gyors, biztos, kellemes. Csecsemők és gyermekek is szívesen veszik.

KOPROL csokoládés hashajtó

Kérjen ingyen mintát „GEA”-KRAYER laboratóriumától, Timisoara.

**Női és gyermekruhák
divatáruház**

Jaszenszky
Temesvár-Gyárváros

**Tavaszi újdonságok
női és gyermekruhákban**

Kerékpárok

Eredeti

Waffenrad, Neumann Germania stb. n. gy. választékban, jutányos árak. Javítások pontosan készülnek. Stamm E. ut. RESCH FERENC Temesvár-Belváros, Mercy-u. 4. 213

Értékesítők

Scudier-tér és Preyer-utca sarkon

Mérték utáni rendelést 3 nap alatt eszköztől

Eladunk

hosszu részletre a gyárvasi homokszedők mellett

olcsó házhelyeket

Fatelepeink tégl- és cserépraktárunk a helyszínen. Építészeti irodánk részletre fölépít. Tervek, költségvetések és kézi téglaépítés ingyen áll rendelkezésre. Kardos-telep intézőségénél Belváros, Str. Prima-ria (Városház-utca) 16 sz.

Hirdetmény

Gyári áron való árusítás!

Értesitem a mélyen tisztelt temesvári és környékbeli közönséget, hogy rendkívül gazdag butorraktaramat mélyen leszállított áron árusítom.

Tisztelettel

Schuszter Ferenc

Temesvár-Erzsébetváros, Korona-utca 14 (a sárga villamos végállomása).

Telefon 11-91 Telefon 11-91

Sürgősen eladó!

3 ebédlő garnitúra 18.000'—, 20.000'—, 22.000'—, 1 szalon (aranyozott barok) 25.000'—, 1 hálószoba 15.000'—. Szőnyegek, eredeti olajfestmények, antik butorok és porcellánok a legolcsóbban vásárolhatók az

„ATHENEUM”-ban Józsefváros, Withehouse - palota.

ROMANOVSKY ERNŐ
ablakredőnykereskedés és szerelés

TIMISOARA
186 Str. General Foch (Fröbl) No. 12

Fehérnemű

(férfi és női gépkézimunka, gépajour, stor, függöny legizlésebb párisi divat után Grünfeldnél, Józsefváros, Fröbl-utca 62

ifj. Dr. Engels Béla

fog- és állkapocsbetegségek szakorvosa, volt egyetemi tanársegéd a grázi egyetem fogászati klinikáján. Rendel (plombák, koronák, hidak, műfogazatok, fogszabályozások és fogorvosi sebészet) rendelési helyiségeiben és fogorvosi röntgenlaboratóriumában, Temesvár-Belváros, Loydsor, Kereskedelmi kamara-palotájában, II. emelet, lift. 350

Nr. 1545/1926.

Temesvári vásárhirdetés.

A f. évi tavaszi országos vásár f. hó 18 és 19.-én, csütörtökön és pénteken fog megtartatni.

Timisoara, 1926. március 9-én.

Primăria oraşului.

Vas- és rézbutorgyár

III., Piata Bisericei (Templom-tér) 2. sz.

Központi iroda: Hermes Bank
Löffler-palota

A gyár modernül berendezett és külföldi szakmunkások által gyártott vas- és rézbutor, ugyancsak kórházberendezések készítésével foglalkozik. Központi iroda telefonja: 316 és 528

50%-os vasúti kedvezmény

a budapesti állattenyésztési és mezőgazdasági gépkiallítás idejére.

Március 19—21. Felvilágosítást ad:

Birdev utazási iroda

I., Takarékpénztár-utca 4. Telefon 802. IV., Birdev-kioszk, a józsefvárosi állomással szemben. Telefon 13—83. **Pontos vizum beszerzés!**

Tiberiu Soltész Tibor

cérna és fonalárak importjára.

A G. B. C. védjegyű olasz cérna romániai kizárólagos egyedárusítása.

Arad, Strada Horia 1.

Telefon: 6—83.

Sürgőnycim: Drapeau.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy Gyárváros, Fő-utca harminckét szám alatt fiókküzetet nyitottam, amelyben kézmű- és rövidáru főüzletem mindenféle árucikke kapható. Felkérek mindenkit, hogy az új fiókküzetemet minden vételkényszer nélkül tekintse meg, hogy személyesen is meggyőződést szerezzen úgy áruim kiváló minőségéről, mint arról, hogy az árakat illetőleg teljesen versenyen kívül állok.

Ellmann S.

Központi főüzlet: Józsefváros, Fröbl-utca 25
Csermák-palota, telefon 21-41

267

Golyóscsapágy

FRANZ PESCHL

Első speciális golyóscsapágy javítóműhely

Timisoara-Józsefváros

Str. Gh. Pop de Băsești (Eötvös-u.) 9
București, Str. General Berthelot 29

Ne dobja el használt golyóscsapágyait! Küldje el hozzánk javításra. 50%-nál többet megtakarít! Nagy raktárunk van javított golyóscsapágyokról MÁV-cséplőgépekhez, malmokhoz, autómobilokhoz, stb., úgy, hogy régi golyóscsapágyait azonnal javítottakra becsereítheti.

Apró hirdetések

Egy szó ára 2 lei. Vastag betűve. 5 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 25 lei! Álláskeresőknél 25 százalék engedély. Díj előre fizetendő.

Házasságot legelőnyösebben közzett. Minden megbízás eredményeért garancia. Cégjelzéstelen levelezés. „Amor” Timisoara, I., Gen. Praporgescu 7.

Csapágyakat, közlőműveket, fali- és függőgyámokat, kapcsolókat legelőnyösebben szállít Friedrich Testvérek gépgyára Timisoara.

Keresek korcsmát vagy vendéglőt bérebe vagy elszámolásra. Nagyobb óvadékkal rendelkezem. Cimeket „Ovadék” jellegre a kiadóba kérek.

Csakis vidéken vállalná képzett nő nagyobb gyermekek nevelését. Megkereséseket „Hátséges” jellegre a kiadóba kérek.

Lakásomat, mely áll 4 kis helyiségből a Belváros központjában kisebb irodának is megfelel, átadnám 150.000 lei kölcsön ellenében. „Házépítés” jellegre a kiadóhivatalába kérek ajánlatokat.

Kereskedelmi ismeretekkel több éves praxisal bármely állást vállalna urinó. „Özvegy” jellegre kér megkeresést.

Kartológép és egy kis jégszekrény eladó. Belváros, Zápolya-utca 6, fld. 31. Megtekinthető délután 6 órától.

Fiatallakáspar házmesteri állást keres. Cimeket a kiadóba kérek.

Zongora eladó esetleg jókarban lévő Ford autóval kicserélném. Cím a kiadóban.

Magas fizetéssel tanonc felvétetik, Csermák-szerelő Gyárváros, Fő-utca 32.

Eladó egy jókarban lévő bicikli, Erzsébetváros, Telekház-tér 1, Goda Lajos.

Gyermekkoszik nagy választékban és kárpitos árak állandó raktáron. Kankasay, III. Hunyadi-ut 16. (Dr. Bickl-féle ház.)

Házak, lakások, szobák portalanítása, parkettisztítás, fényszerítés, fergek, parkányok, egerek kiirtása, fertőtlenítés „Russin”-mész (III., Püspök-ut 5.) által.

Törött gépkatrészek hegesztése olcsón, megbízhatóan eszközöltetnek. Katzler Ferenc, Erzsébetváros, Hunyadi-ut 82.

Eladó eredeti Máv 14 létkörös magánjáró, golyós csapágyas cséplős és egy elevátor. Cím Gyárváros, Munkástelep 190 Temesvár.

Ha szép akar lenni, használjon Kalka-féle Lilliomtej-krémot, Mion-csappont, Hliompudert, 3 szatben. Kapható kizárólag Kalka a Ezet városi gyógyszerárúban, a Fekete Sasok, Belváros, Szentgyörgy-tér.

Lapárusítók

magas jutalékkal felvétetnek a Déli Hírlap kiadóhivatalában, TIMISOARA-BELVÁROS, Szentgyörgy-tér 4

a legjobb arcápoló szer. Kapható Dr. KOVÁCS ALADÁR gyógyszerárúban

Timisoara-Fabrica, Fő-utca 33—35

Hirdessen a Déli Hírlapban

a legolcsóbb és feltétlenül eredményes

SIMON MERKLER SIMON

DEPOSIT-DE-LEMNE-FATELEP

COLONIA FATELEP TEL: 12-53 TEL

TIMISOARA BIROU-RODAX TEL: 12-56 TEL

STRADA GARII

STRADA IM-GODU-NO2